

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

**ЛЕКЦІЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС**

Тема 9

Загальні положення досудового розслідування

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

1. Поняття та завдання стадії досудового розслідування.

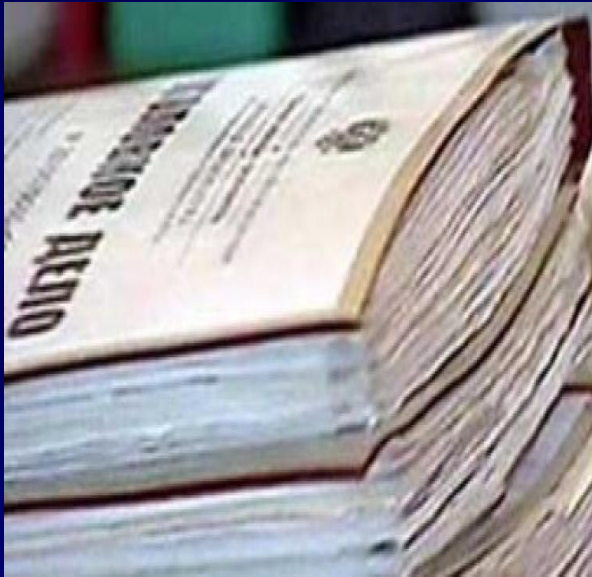
2. Характеристика загальних положень досудового розслідування

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

- Конституція України: закон України від 28 червня 1996 р.
- Кримінальний процесуальний кодекс України [Електр.й ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
- Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – 1224 с.
- Кримінальний процес: підручник / За ред.. Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного. – К.: ЦУЛ, 2013. – 544 с.

- **ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ** – перша стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності (п. 5 ч. 1 ст. 3 КПК України).

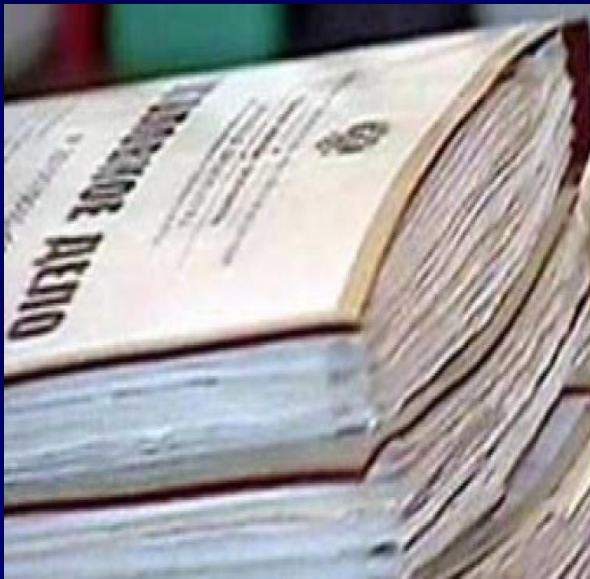
ЗАВДАННЯ СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ:

- 1) прийняття та реєстрація заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення;
- 2) фіксація слідів кримінального правопорушення;
- 3) вжиття заходів для запобігання чи припинення кримінального правопорушення, що триває;
- 4) захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень;
- 5) охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження;
- 6) забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОСУДОВОГО

РОЗСЛІДУВАННЯ – встановлені законом (глава 19 КПК України) й обумовлені засадами кримінального провадження **правила**, що відображають характерні риси та особливості досудового розслідування, як окремої стадії, створюють передумови для швидкого, повного та неупередженого розслідування та виконання інших завдань цієї стадії.

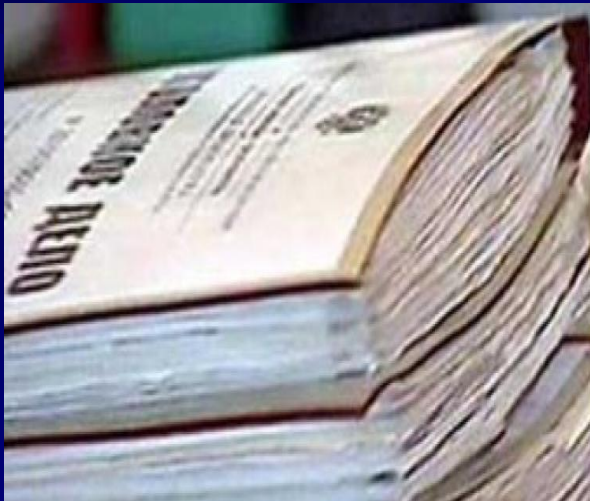

ДО ЗАГАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НАЛЕЖАТЬ НОРМИ КПК УКРАЇНИ, ЯКІ РЕГУЛЮЮТЬ:

- початок досудового розслідування (ст. 214 КПК, Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затверджене наказом Генерального прокурора України № 69 від 17.08.2012 р.);
- форми досудового розслідування (ст. 215 КПК, глава 25 КПК);
- підслідність (статті 216, 218 КПК);
- об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування (ст. 217 КПК);
- місце проведення досудового розслідування (ст. 218 КПК);
- строки досудового розслідування ст. 219 КПК України, § 4 глави 24 КПК);
- розгляд клопотань під час досудового розслідування (ст. 220 КПК);
- ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення (ст. 221 КПК).;
- недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування(ст. 222 КПК) тощо.

ПОЧАТОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ –

початковий етап досудового розслідування, система передбачених кримінальним процесуальним законом дій і рішень, спрямованих на забезпечення належного реагування на заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення, формування приводу до здійснення досудового розслідування

- Надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або самостійне виявлення слідчим, прокурором з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.
- Прийняття та реєстрація заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення слідчим, прокурором, іншою уповноваженою службовою особою.
Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.

- Проведення у невідкладних випадках огляду місця події.
- Внесення слідчим, прокурором відповідних відомостей до ЄРДР невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, а у разі проведення огляду місця події – негайно після цього.

- Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.
- Повідомлення прокурора про початок досудового розслідування, підставу початку досудового розслідування та інші відомості, передбачені ч. 5 ст. 214 КПК, що здійснюється слідчим невідкладно у письмовій формі.

ФОРМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ:

визначені законом порядки здійснення досудового розслідування злочинів і кримінальних проступків (ст. 215 КПК)

1) **дізнання** - форма досудового розслідування кримінальних проступків (гл. 25 КПК);

2) **досудове слідство** - форма досудового розслідування злочинів, п. 6 ч. 1 ст. 3 КПК.

У зв'язку із відсутністю матеріального закону про кримінальні проступки дізнання, як форма досудового розслідування, на цей час не застосовується.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ У ФОРМІ ДІЗНАННЯ:

- не допускається застосування запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту, застави або тримання під вартою (ст. 299 КПК);
- не дозволяється виконання негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 300 КПК);
- досудове розслідування повинно бути закінчено протягом 1 місяця з дня повідомлення особі про підозру (ч. 1 ст. 219 КПК);
- форми закінчення (ст. 283, 301 КПК);
- можливість розгляду обвинувального акту в суді у спрощеному провадженні (ст. 302, § 1 гл. 30 КПК).

ПІДСЛІДНІСТЬ

Підслідність кримінальних проваджень – це встановлена законом сукупність ознак кримінального провадження, відповідно до яких, воно належить до віддання того чи іншого органу досудового розслідування.

Підслідність обумовлює правильний розподіл кримінальних проваджень між різними органами досудового слідства.

ВИДИ ПІДСЛІДНОСТІ

предметна (родова)

визначається за характером вчиненого кримінального правопорушення, тобто його **кваліфікацією** (ч.1-3, 5 ст.216 КПК)

Слідчі ОВС здійснюють досудове розслідування усіх кримінальних правопорушень, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування

персональна (спеціальна, суб'єктна)

визначається характеристикою суб'єкта кримінального правопорушення, тобто пов'язана з **особистістю підозрюваного**, його службовим становищем, особливим правовим статусом в державі

ч. 4 ст. 216 КПК

за зв'язком кримінальних проваджень

визначається зв'язком одного кримінального правопорушення, що розслідується, з іншим, вчиненим тією ж чи іншою особою (особами)

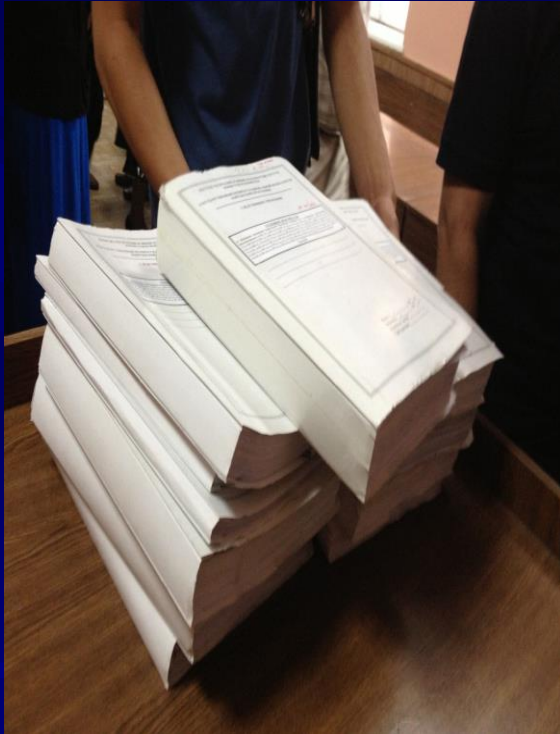
територіальна (місцева)

визначається місцем вчинення кримінального правопорушення.

Досудове розслідування здійснюється Слідчим того органу досудового розслідування, під юрисдикцією якого знаходиться місце вчинення кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 218 КПК).

ОБ'ЄДНАННЯ МАТЕРІАЛІВ ДОСУДОВОГО

РОЗСЛІДУВАННЯ – рішення, що приймається у разі необхідності у передбачених законом випадках з метою досягнення повноти й об'єктивності дослідження обставин вчиненого (вчинених) кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень), правильного визначення ролі та ступеня винуватості кожного з учасників кримінального правопорушення

ПІДСТАВИ ОБ'ЄДНАННЯ

- 1) вчинення **однією** підозрюваною особою кількох кримінальних правопорушень;
- 2) вчинення **декількома** підозрюваними особами одного кримінального правопорушення;
- 3) наявність достатніх підстав вважати, що кримінальні правопорушення, щодо яких здійснюються розслідування, проте по яких **не встановлено підозрюваних, вчинені однією особою (особами)**;
- 4) притягнення підозрюваного до кримінальної відповідальності **за окремими статтями КК України** (зокрема, ст. 384, 385, 386, 387, 388, 396), коли наявна підслідність за зв'язком кримінальних проваджень;
- 5) необхідність здійснення кримінального провадження **щодо застосування примусових заходів медичного характеру** в межах кримінального провадження, яке здійснюється у загальному порядку (ст. 510 КПК).

Не можуть бути об'єднані в одне провадження матеріали досудових розслідувань щодо кримінального проступку та щодо злочину (ч. 2 ст. 217 КПК).

ПОРЯДОК ОБ'ЄДНАННЯ

Рішення про об'єднання матеріалів досудового розслідування приймається прокурором, оформлюється постановою відповідно до вимог ст. 110 КПК.

Відомості про об'єднання матеріалів досудового розслідування вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Рішення про об'єднання матеріалів досудового розслідування не може бути оскаржене (ч. 6 ст. 217 КПК).

Строк досудового розслідування в об'єднаному провадженні обчислюється по тому провадженню, яке має більш тривалий строк розслідування, що обчислюється в порядку, передбаченому ст. 219 КПК України. Це положення не стосується порядку обчислення строків тримання під вартою, що обчислюються відповідно до фактично використаного строку.

ВИДІЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ДОСУДОВОГО

РОЗСЛІДУВАННЯ – рішення, що приймається у разі необхідності у передбачених законом випадках з метою досягнення об'єктивності та швидкості дослідження обставин вчиненого (вчинених) кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень) ст. 217 КПК).

ПІДСТАВИ ВИДІЛЕННЯ

- 1) **відсутність зв'язку** між окремими кримінальними правопорушеннями або підозрюваними особами, що їх вчинили, матеріали про які містяться в одному кримінальному провадженні;
- 2) підстави **для зупинення** досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо двох або більше підозрюваних стосуються не всіх, а окремих підозрюваних (підозрюваного) (ч. 3 ст. 280 КПК);
- 3) **досягнення згоди на укладення угоди** у кримінальному провадженні, що здійснюється щодо **кількох підозрюваних** у вчиненні одного або кількох кримінальних правопорушень, не з усіма підозрюваними (ч. 8 ст. 469 КПК);
- 4) досягнення **згоди на укладення угоди** у кримінальному провадженні, в якому беруть участь кілька потерпілих від різних кримінальних правопорушень, **не з усіма потерпілими**. (ч. 8 ст. 469 КПК);
- 5) підозра **неповнолітнього** у вчиненні кримінального правопорушення разом із повнолітнім (ст. 494 КПК);
- 6) необхідність здійснення кримінального провадження щодо застосування **примусових заходів медичного характеру** в межах кримінального провадження, яке здійснюється у загальному порядку (ст. 510 КПК) та ін.

УМОВИ ВИДІЛЕННЯ

Матеріали досудового розслідування не можуть бути виділені в окреме провадження, якщо це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду (ч. 4 ст. 217 КПК України).

ПОРЯДОК ВИДІЛЕННЯ

Рішення про виділення матеріалів досудового розслідування приймається прокурором, оформлюється постановою.

У постанові про виділення матеріалів досудового розслідування обов'язково вказуються матеріали, що підлягають виділенню.

У кримінальному провадженні, що виділене в окреме провадження, розміщуються оригінали або засвідчені прокурором, слідчим копії процесуальних документів, які стосуються цього кримінального провадження.

Відомості про виділення матеріалів досудового розслідування вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Рішення про виділення матеріалів досудового розслідування не може бути оскаржене (ч. 6 ст. 217 КПК України).

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ –

встановлюється за правилами територіальної підслідності, та визначає орган досудового розслідування певної адміністративної одиниці, слідчий якого зобов'язаний провести досудове розслідування кримінального правопорушення (ст. 218 КПК).

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ:

СЛІДЧИМ, ПРОКУРОРОМ

з урахуванням місця вчинення кримінального правопорушення (місцем вчинення злочину слід вважати місце, де були завершені усі злочинні дії, незалежно від місця настання суспільних небезпечних наслідків).

ПРОКУРОРОМ, ЯКЩО:

- 1) місце вчинення кримінального правопорушення невідоме;
- 2) його вчинено за межами України

з урахуванням

місця виявлення ознак кримінального правопорушення

місця перебування підозрюваного чи більшості свідків

місця закінчення кримінального правопорушення або настання його наслідків тощо

СТРОКИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ –

встановлені законом або відповідно до нього прокурором, слідчим суддею проміжки часу, у межах яких проведення досудового розслідування повинно бути закінчено (ч. 1 ст. 113, ст. 219 КПК).

ПРАВИЛА ОБЧИСЛЕННЯ СТРОКІВ

- 1) обчислюються місяцями з дня **повідомлення особі про підозру** у вчиненні кримінального проступку чи злочину (ст. 115, ч. 1, 2 ст. 219 КПК);
- 2) можуть бути **продовжені** у передбаченому законом порядку (§ 4 глави 24 КПК);
- 3) **закінчуються в день прийняття** прокурором одного з рішень, передбачених ч. 2 ст. 283 КПК (ч. 3 ст. 301 КПК);
- 4) **включають строк відкриття матеріалів** досудового розслідування іншої стороні (ст. 290 КПК);
- 5) **не включають строк** із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею або винесення постанови про відновлення кримінального провадження (ч. 3 ст. 219 КПК).

СТРОКИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ (ст.219, 294)

РОЗГЛЯД КЛОПОТАНЬ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

КЛОПОТАННЯ – письмове звернення сторони

захисту, потерпілого і його представника чи законного представника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, з проханям про виконання будь-яких процесуальних дій у кримінальному провадженні (ст. 220 КПК).

№ 6/ч від 26.10.2010

Дніпровський районний суд міста Києва
(Суддя Гончарук П.І.)
вул. Героївка, 3, м. Київ, 02105

Позивач:

Відповідач:
ДПІС ВДАІ Дніпровського р-ну при
УДАІ ГУМВС України в м. Києві
мол. с-т. міліції
Серветник В.О.
вул. Кравцівська, 24, м. Київ, 02090

КЛОПОТАННЯ

Позивачем, в обґрунтування своїх позовних вимог до позову додано постанову Оболонського районного суду м. Києва від 03.05.2010, якою провадження в справі про притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 130 ч. 1 КУпАП закрито, у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення (справа № 3-864/10).

25.10.2010 прокуратурою Оболонського району міста Києва до Апеляційного адміністративного суду міста Києва внесено протест на вказану вище постанову (вхідний суду № 3875/ак. від 25.10.2010).

Ураховуючи те, що преюдиційність викладених у зазначеній постанові обставин буде взято до уваги при розгляді даного позову до мене, не врахування позиції суду Апеляційної інстанції з приводу внесеного протесту, призведе до вирішення справи по суті із не устороннім з'ясуванням всіх обставин справи, що в свою чергу не відповідає вимогам Кодексу адміністративного судочинства України.

Беручи до уваги зазначене, керуючись ст.ст. 49, 53 КАС України, -

ПРОШУ:

1) Отголосити перерву у розгляді справи за позовом гр. С.А. про визнання дій неправомірними та стягнення матеріальної та моральної шкоди, до отримання інформації з щодо результату розгляду протесту прокуратури Оболонського району міста Києва внесеного до Апеляційного адміністративного суду міста Києва (ак. № 3875/ак. від 25.10.2010).

Відповідач В.О. Серветник

ПОДАВАТИ КЛОПОТАННЯ МАЮТЬ ПРАВО

(з моменту набуття відповідного правового статусу):

сторона захисту

потерпілий,
його представник
чи законний
представник

представник юридичної
особи, щодо якої
здійснюється
провадження

ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ КЛОПОТАНЬ

Розглядаються слідчим, прокурором в строк не більше **трьох днів** з моменту подання (ч. 1 ст. 220 КПК)

Задоволення клопотання
за наявності відповідних підстав

Винесення вмотивованої постанови
про відмову в задоволенні клопотання
(повну або часткову)

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З МАТЕРІАЛАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ДО ЙОГО ЗАВЕРШЕННЯ – загальне положення

досудового розслідування, що забезпечує стороні захисту, потерпілому можливість до завершення досудового розслідування ознайомитись із наявними у слідчого, прокурора матеріалами з метою ефективної реалізації прав, захисту свобод і законних інтересів (ст. 221 КПК).

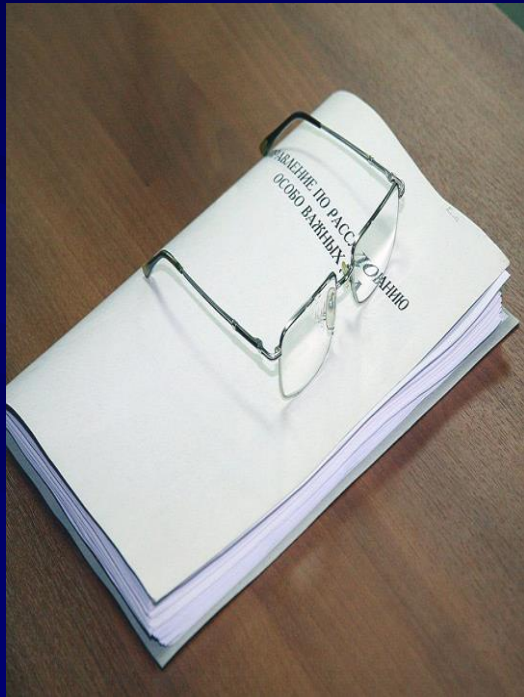
НЕ НАДАЮТЬСЯ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ:

Матеріали про застосування **заходів безпеки** щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві

Матеріали, ознайомлення з якими, на розсуд слідчого, прокурора, на цій стадії кримінального провадження **може зашкодити** досудовому розслідуванню.

Відмова у наданні для ознайомлення загальнодоступного документа, оригінал якого знаходиться в матеріалах досудового розслідування, не допускається.

НЕДОПУСТИМІСТЬ РОЗГЛОШЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

– загальне положення досудового розслідування, що обумовлене специфікою режиму його здійснення, та забезпечує ефективність виконання його завдань, захист прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження (ст. 222 КПК).

ПОРЯДОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕДОПУСТИМОСТІ РОЗГОЛОШЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Роз'яснення учасникам кримінального провадження обов'язку не розголошувати без дозволу слідчого, прокурора відомості, які стали їм відомі у зв'язку з участю у кримінальному провадженні.

Відібрання у необхідних випадках слідчим, прокурором у осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування, у зв'язку з участю в ньому, письмового зобов'язання про нерозголошення таких відомостей (ч. 2 ст. 222 КПК)

Роз'яснення відповідальності за незаконне розголошення відомостей досудового розслідування (ст. 387 КК України)

Можливість розголошення відомостей досудового розслідування лише з дозволу слідчого або прокурора і лише в тому обсязі, в якому вони визнають можливим (ч. 1 ст. 222 КПК).

Відомості, що стосуються приватного життя учасників кримінального провадження, і стали відомі у зв'язку із здійсненням досудового розслідування, не можуть бути розголошені без їх згоди.

СПЕЦІАЛЬНЕ ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ –

досудове розслідування, що здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочинів, перелік яких визначений ч. 2 ст. 297-1 КПК України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності, якщо він перебуває за межами України (глава 24-1 КПК).

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування подається слідчому судді прокурором, слідчим за погодженням з прокурором.

Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування відбувається протягом 10 днів з дня його надходження до суду з участю особи, яка подала клопотання, та захисника.

За результатами розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу, якою:

- 1) повертає його прокурору, слідчому встановивши, що клопотання подане без додержання вимог ст. 297-2 КПК України;
- 2) відмовляє у задоволенні клопотання, якщо прокурор, слідчий не доведе, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та перебуває поза межами України;
- 3) задовольняє клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Копія ухвали надсилається прокурору, слідчому та захиснику

ВРУЧЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ПІДОЗРЮВАНОМУ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ В ПОРЯДКУ:

- 1) повістки про виклик – надсилаються за останнім відомим місцем проживання чи перебування підозрюваного та обов'язково публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційних веб-сайтах органів, що здійснюють досудове розслідування;
- 2) копії процесуальних документів, що підлягають врученню підозрюваному – надсилаються захиснику